

УДК 821.162.1Шульц.09:51

DOI <https://doi.org/10.32782/2522-4077-2023-205-18>

ВИКОРИСТАННЯ МАТЕМАТИЧНИХ КАТЕГОРІЙ У ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ (НА МАТЕРІАЛІ ЖИТТЄПISУ І ТВОРЧОЇ СПАДЩИНИ БРУНО ШУЛЬЦА)

USING MATHEMATICAL CATEGORIES IN LITERARY STUDIES RESEARCH (BASED ON THE BIOGRAPHY AND CREATIVE HERITAGE OF BRUNO SCHULZ)

Маторіна Н.М.,*orcid.org/0000-0001-6012-5663***Scopus-Author ID: 57290990800***кандидат філологічних наук, доцент,**докторант кафедри полоністики і перекладу**факультету філології та журналістики**Волинського національного університету імені Лесі Українки*

Статтю присвячено онтологізації просопобіографічної та літературознавчої інформації про всесвітньо відомого польського митця галицького пограниччя першої половини ХХ століття Бруно Шульца крізь призму взаємозв'язків філології, зокрема літературознавства, і математики для популяризації та активізації залучення Шульца до загальноукраїнського культурно-мистецького простору сьогодення. Об'єднання можливостей філології як науки про слово й математики як науки про числа, синтез гуманітаристики й точних знань, перевтілення (хоч і тимчасове) літературознавства в точні науки, а математики, відповідно, у поезію, як доводить дослідження, уможливило підвищення зацікавленості у процесі вивчення літературного й літературознавчого дискурсу й навпаки. У розвідці завдяки змістовно-інформаційному аспекту вивчення різновекторних зв'язків математики й літератури презентовано точки дотику чи перетину літературознавства й математики, систематизовано й узагальнено наявні чи з'ясовано нові просопобіографічні й літературознавчі факти математичного спрямування про Бруно Шульца і його творчу спадщину. Статистично-кількісна інформація про Бруно Шульца є досить вражаючою, її оприлюднення є потужним засобом привертання уваги до неординарної постаті одного з найвидатніших письменників ХХ століття. Авторка припускає, що після знайомства із «шульцівськими числами» й пересічному українському читачеві, і досліднику-початківцю обов'язково захочеться познайомитися із Бруно Шульцом ближче й з'ясувати питання щодо місця й ролі митця в сучасному українськомовному культурному просторі, а також визначити особисте ставлення до нього. Пошуки нових перспективних напрямів презентації постаті Бруно Шульца на всеукраїнських теренах буде продовжено. Особистість митця і його багатогранна й непересічна спадщина того варті.

Ключові слова: літературознавство, математика, слово, число, шульцознавство.

The article is devoted to the ontologization of prosopobiographical and literary studies information about the world-famous Polish artist of the Galician borderlands of the first half of the 20th century, Bruno Schulz, through the prism of the interrelationships of philology, in particular, literary studies and mathematics to popularize and activate Schulz's entry into the all-Ukrainian cultural and artistic space of today. Combining the possibilities of philology as the science of words and mathematics as the science of numbers, the synthesis of humanities and exact knowledge, the transformation (albeit temporary) of literary studies into exact sciences, and mathematics, accordingly, into poetry, as the study has shown, make it possible to increase interest in learning literary and literary studies discourse and vice versa. Thanks to the content-informational aspect of the research of the multi-vector connections of mathematics and literature, points of contact or intersection of literary studies and mathematics are presented in the investigation, existing and new prosopobiographical and literary studies facts of the mathematical direction about Bruno Schulz and his creative heritage are systematized and summarized, or clarified. The statistical and quantitative information about Bruno Schulz is quite impressive, its publication is a powerful means of drawing attention to the extraordinary figure of one of the most outstanding writers of the 20th century, Bruno Schulz. The author assumes that after getting acquainted with the «Schulz numbers» both the average Ukrainian reader and the researcher-beginner will definitely want to get to know Bruno Schulz better and find out issues about the place and the role of the artist in the modern Ukrainian-speaking cultural space, as well as the definition of everyone's

personal attitude to Bruno Schulz. The search for new promising directions for the presentation of the figure of Bruno Schulz on the all-Ukrainian territory will be continued. The personality of the artist and his multifaceted and unique heritage are worth it.

Key words: literary studies, mathematics, word, number, Schulz studies.

*Народ, що не шанує своїх великих людей,
не варт зватися освіченим народом.*

Іван Франко

Постановка проблеми. Слова, взяті за епіграф до наукової розвідки, які Іван Франко проголосив на ювілеї Михайла Драгоманова, дядька Лесі Українки, на нашу думку, стосуються й постаті непересічного митця галицького пограниччя Бруно Шульца, польського письменника єврейського походження, який народився у Дрогобичі, невеличкому українському місті на Львівщині. На жаль, сьогодні відомий у всьому світі Бруно Шульц в Україні тільки-но починає «входити» до загальноукраїнського культурного простору, отже, без жодних сумнівів, проблема потребує окремого обговорення.

Поширеною є думка щодо гармонійних зв'язків літератури з багатьма науками й дисциплінами, зокрема з лінгвістикою, історією, філософією, психологією, соціологією, культурологією, релігієзнавством, естетикою, мистецтвознавством, театрознавством, музикознавством, кінознавством, текстологією, палеографією, бібліографією тощо. Ці науки «співпрацюють» для поглибленого аналізу художніх явищ і фахового розуміння літературного й літературознавчого дискурсів. Почесне місце в такому переліку посідає, як це не дивно, математика, яка має набагато більше точок дотику з літературою, ніж вважається. Взаємодія філології та математики, на нашу думку, може бути дуже плідною, а завдяки дослідженню літературного й літературознавчого дискурсів у змістовно-інформаційному аспекті можна досягти вагомих результатів у популяризації постаті того чи того митця, у нашому випадку – Бруно Шульца в українському культурно-мистецькому просторі. Отже, активізації залучення Бруно Шульца до українського літературного й літературознавчого дискурсів посприяють студіювання окресленої проблеми крізь призму напрацювань філологічно-математичного спрямування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Взаємозв'язок математики та літератури студіювали і студіюють Л. Бордонська, А. Воевода, Н. Карпушина, Л. Костевська, М. Костирко, Н. Ляшов, Ю. Пустарнакова, В. Успенський та ін.¹ Ідеться про вплив математики на літературу й навпаки, зокрема у виборі тем, сюжетів, епізодів художніх творів; про знання математичних законів, властивостей, процесів та явищ, які дають змогу автору створити достовірний з погляду науки високохудожній твір; про літературу в житті науковців-математиків та вплив її на них; від недавнього часу спостерігаємо активне студіювання прикладних аспектів проблеми, а саме дослідження взаємозв'язку математики й літератури в галузі освітології. Віднедавна розвивається змістовно-інформаційний напрям досліджень різновекторних зв'язків математики й літератури тощо.

Мета дослідження – онтологізація просопографічних і літературознавчих фактів шульцівського спрямування крізь призму літературознавчо-математичних взаємовідношень, що посприяє популяризації літературно-мистецької творчості Бруно Шульца в сучасній Україні.

Досягнення мети передбачає розв'язання таких **завдань**: 1) систематизувати й узагальнити знання про взаємозв'язок літератури й математики, з'ясувавши точки їх дотику чи перетину; 2) упорядкувати й типізувати наявні математичні факти про особистість Бруно Шульца і його багатогранну творчість; 3) дослідити нову математичну інформацію шульцівського спрямування; 4) запропонувати перспективні напрями репрезентації постаті Бруно Шульца в сучасному українськомовному культурно-мистецькому, зокрема й освітянському, просторі.

¹ У списку використаних джерел зазначаємо лише ті праці, якими послуговувалися під час написання статті, зокрема, йдеться про дослідження Н. М. Ляшова «Функціонування математичних категорій у творах світової літератури» [8].

Мета й завдання статті зумовили застосування таких **методів**: описового; порівняльного; аналізу та індуктивного узагальнення отриманих фактів, зокрема математичного спрямування; елементів кількісного аналізу; рецептивного аналізу, заснованого на суб'єктивних враженнях від сприйняття шульцівських творів і творів про Бруно Шульца тощо.

Об'єкт дослідження – просопобіографія і творча спадщина Бруно Шульца, **предмет дослідження** – відповідний фактаж із шульцівського життєпису й спадщини митця в числовому вираженні. **Актуальність** розвідки вбачаємо в тому, що запропоновані математичні (у цифрах) факти шульцівського спрямування, як систематизовані наявні, так і нові, сприятимуть поживленню інтересу до постаті Бруно Шульца, до його прозових чи графічних творів серед сучасних українців, зокрема й здобувачів педагогічної освіти вищих закладів України (і не лише).

Виклад основного матеріалу. Взаємозв'язки між математикою і літературою є не відразу очевидними, але насправді ці дві царини мають багато спільного і доповнюють одна одну, мають багато точок дотику й навіть перетину. Основними вважаємо такі: структура в літературному дискурсі (сюжетна лінія, композиція, розміщення розділів художнього твору тощо) і структурна організація дискурсу математичного (формули, теореми, логічний порядок тощо); метафоричність літературних творів (найпродуктивніший образний засіб збагачення мови художнього тексту для його орнаментування) і математичних текстів (зокрема, створення нових понять і термінів часто відбувається на метафоричних засадах тощо); як література, так і математика мають свої естетичні й філософські складники, обидві сфери відкриті будь-яким «вторгненням» інших наук для подальшого гармонійного співіснування, потребують логічного мислення, інтуїції та креативності, створюючи нові світи вербальних історій чи відкриваючи нові закони й числові взаємовідносини тощо. Отже, математика й література, хоч і є різними за своєю сутністю, мають багато точок перетину, можуть співпрацювати й «надихати» одна одну.

Завдяки цьому вважаємо, що онтологізація просопографічних і літературознавчих досліджень про Бруно Шульца в математичній змістовно-інформаційній формі є потужним засобом привертання уваги дослідника чи пересічного українського читача до неординарної постаті одного з найвидатніших письменників ХХ століття Бруно Шульца, «котрий давно вже увійшов до західного літературного канону поруч із Кафкою, Прустом і Джойсом» [14, с. 35].

Презентуємо стислий життєпис (найосновніші події) Бруно Шульца в цифрах².

Народився – 12 липня 1892, Дрогобич; помер від кулі гестапівця – 19 листопада 1942, Дрогобич. Життя Бруно Шульца було занадто коротким – лише 50 років. Батько – Якуб Шульц; мати – Гендель-Генрієта (дівооче прізвище Кугмеркер); старший брат Ізидор; старша сестра Ганя; Бруно, наймолодший. Ріс Бруно Шульц у багатомовному й культурному оточенні.

1902–1910 → Навчання у Дрогобицькій гімназії ім. Франца Йосифа. Учився дуже добре, найкращі успіхи мав із двох предметів: польської мови й малювання. Перше захоплення – скульптура: 1908 р. – видана поштовою листівка з фотографією скульптурної роботи з підписом «Робота Бруно Шульца, учня шостого класу Гімназії в Дрогобичі».

1910–1914 → Навчання у Львівській Політехніці на факультеті архітектури (з двома перервами через скрутні сімейні обставини); опанував лише дворічний курс.

1918 → Стає членом групи «Kalleia», до якої належали молоді шанувальники мистецтва, представники єврейської інтелігенції Дрогобича; активно займається самоосвітою; удосконалює навички в малюванні й малярстві; створює перші автопортрети й портрети приятелів, фантастичні композиції.

1920–1922 → Дворічна праця над графічним циклом «Ідолопоклонна Книга» (Xięga Bałwochwalcza).

1924–1941 → 18 років життя присвятив педагогічній діяльності: працював учителем малювання й ручної праці в різних освітянських закладах Дрогобича.

² З докладнішим викладом життєпису Бруно Шульца можна ознайомитися завдяки матеріалам, зібраним Єжи Фіцовським у книзі «Регіони великої ересі та околиці. Бруно Шульц та його міфологія» [16], а також бібліографічному покажчику «Бруно Шульц» [5, с. 7–23].

1928 → Знайомиться зі своєю майбутньою нареченою Юзефіною Шелінською, учителькою польської мови у Дрогобицькій жіночій школі. Стосунки продовжуються до 1937 р. Весілля так і не відбулося.

1933 → У видавництві «Rój» у Варшаві у грудні опубліковано першу книгу новел Бруно Шульца «Цинамонові крамниці».

1935 → Помер від серцевого нападу у Львові старший брат Бруно – Ізидор. Його смерть призвела до того, що Шульц втратив регулярну фінансову допомогу й мусив зі своїх скромних заробітків утримувати також хвору сестру та її сина.

1937 → Виходить друком друга книга новел Бруно Шульца «Санаторій під Клепсидрою».

1938 → Прозаїка із Дрогобича Бруно Шульца було нагороджено почесною премією *Золотий лавр* Польської Академії літератури (пол. *Złoty Laur Polskiej Akademii Literatury*).

1939–1942 → Найскрутніші роки в житті Бруно Шульца через події Другої світової війни. Смерть 19 листопада від кулі есесівця.

В історіографії шульцознавства важливим є 2022 рік, який Сенат Республіки Польща в царині культурного спадку оголосив роком Бруно Шульца. Цікавим, зокрема, й у числовому вираженні: це рік трьох ювілейних шульцівських дат – 130-а річниця від дня народження Бруно Шульца (12 липня 1892 рік), 100-річчя від початку літературної діяльності письменника (15 січня 1922 рік) і 80-і роковини від дня його загибелі (19 листопада 1942 рік). Між іншим, до цього 1992 рік був оголошений ЮНЕСКО Міжнародним роком Бруно Шульца.

На жаль, із написаного Бруно Шульцом зберіглося мало. Літературно-письменницький доробок Бруно Шульца містить дилогію оповідань: «Цинамонові крамниці» (пол. *Sklepy sułanowe*)³ (15 новел) і «Санаторій під Клепсидрою» (пол. *Sanatorium Pod Klepsydrą*) (13 новел); 4 новели, які не опубліковані в першодруках цих збірок, – «Осінь», «Республіка Мрій», «Комета» й «Вітчизна» – т. зв. «розпорошені оповідання» [23], а також оповідання «Ундуля», яке дрогобицька шульцознавиця Леся Хомич знайшла під іменем Марселія Верона в газеті «Świt» за 15 січня 1922 р. [17]. До епістолярної спадщини Бруно Шульца належить збірка «Книга листів»: листи Бруно Шульца – до 24 респондентів, листи до Бруно Шульца – від 18 авторів, листи Бруно Шульца до освітянського керівництва – 19 листів [19]⁴. Збірка «Літературно-критичні нариси» в опрацюванні Малгожати Кітовської-Лисяк, які вперше переклала українською мовою Віра Меньок, містить літературно-критичні, теоретично-літературні та філософські тексти Бруно Шульца [21]⁵. Перед війною Бруно Шульц працював над романом «Месія», сліди якого, на превеликий жаль, загубилися, проте шульцознавці сподіваються віднайти його.

Усесвітньо відомий митець Бруно Шульц тільки-но починає повертатися в Україну, зокрема, й через відсутність упродовж тривалого часу українськомовних перекладів прозових творів чи їх недоступність широкому загалові українських читачів. Актуалізації та більш активній популяризації постаті непересічного митця Бруно Шульца в сучасному українському культурно-мистецькому й інформаційному просторі сприяють, зокрема, суттєві кількісні трансформації в українськомовному перекладацькому шульцівському дискурсі.

Перший переклад з польської мови українською лише окремих фрагментів із шульцівської новели «Весна» здійснив Богдан Струмінський – український, польський та американський лінгвіст, перекладач, педагог, доктор філології; переклад було оприлюднено в 1985 р. на сторінках українського товариства закордонних студій «Сучасність» у Мюнхені [18]. Два останні переклади: Л. Герасим-

³ У перекладі Л. Герасимчука – «Корицеві крамниці» [20]. В англійськомовних країнах зазвичай назву збірки перекладають через назву іншого оповідання – «Вулиця крокодилів»: англ. «The Street of Crocodiles».

⁴ Укладач збірки Єжи Фіцовський у передмові до другого видання, переробленого й доповненого, слушно зауважує: «То лише мізерні рештки надзвичайно рясної безповоротно загиблої епістографічної збірки, яку Шульц упродовж багатьох років дбайливо розкладав у певному порядку та накопичував» [16, с. 5].

⁵ У вступі до «Літературно-критичних нарисів» Малгожата Кітовська-Лисяк зауважує: «... Найважливішим є те, що поруч з рештою доробку письменника ці тексти складають окремий том, який доповнює «повне видання» творів автора «Санаторію під клеписидрою» і хоча б якоюсь мірою повертає читачам майже повного Шульца» [21, с. 5].

чук у 2022 р. переклав збірку новел Бруно Шульца «Корицеві крамниці» [20], а М. Ярмолук у 2023 р. – новий українськомовний переклад збірки оповідань «Санаторій під клеписдрою» [22].

Дотепер українською мовою прозові твори Бруно Шульца перекладали 17 фахівців (прізвища вказано за алфавітом): Юрій Андрухович, Андрій Бондар, Світлана Бреславська, Ольга Бунда, Тарас Возняк (зокрема, під псевдонімом Тарас Матіїв), Лесь Герасимчук, Іван Гнатюк, Тетяна Думан, Ольга Корчинська, Віра Менюк, Андрій Павлишин (зокрема, під псевдонімом Андрюс Вишняускас), Лев Скоп, Богдан Струмінський, Галина Хорунжа, Андрій Шкраб'юк, Микола Яковина, Микола Ярмолук. Найповнішу статистично-кількісну інформацію наукометричного спрямування стосовно українськомовних перекладів прозових творів Бруно Шульца для систематизації й узагальнення шульцівського перекладацького курсу оприлюднено в наукових розвідках Н. М. Маторіної [9; 11; 12].

Українська шульціана серед творів про Бруно Шульца має численні студіювання, які висвітлюють життя й діяльність митця. Зокрема, ідеться про бібліографічний покажчик – вкрай цінне видання налічує 854 позиції бібліографічних хронологічних записів (1989–2018) [5].

Бруно Шульцові присвячено окрему спеціальну лексикографічну працю – «Шульцівський словник», пол. «Słownik schulzowski» [26]. Це креативне видання містить інформацію і про життя й особистість Бруно Шульца, і про його багатогранну творчість. Польську версію словника уклали 18 науковців; у Гданську вийшло друком два видання – у 2003 р. й у 2006 р.; книга містить 289 словникових статей. Українською мовою словник перекладений Андрієм Павлишином у 2022 р. [24]. Праця не має аналогів ні у світовій, ні в українській лексикографії.

«Словник шульцівських літературознавчих термінів», над укладанням якого працює авторка статті, натеper містить близько 60 словникових статей; ідеться про терміни, підґрунтям творення яких є ім'я та прізвище видатного митця, як-от: *шульцознавство; шульцознавець; дослідник-шульцознавець; шульцознавиця; шульцологія; шульцолог; шульціана; Шульцфест; Шульцгейт; Шульцландія; шульцефілія; шульцефіл; шульцеманія; бруношульцоманія; шульцоманство; шульцман; шульцеподібність; дешульцизація; шульцофобія; шульцофоб* тощо; «шульцівські» літературознавчі терміни дотепер не зафіксовані сучасними українськими словниками літературознавчих термінів [13, с. 103].

Окрема сторінка в історіографії шульцознавства – це щодворічний Міжнародний Шульцівський Фестиваль у Дрогобичі, який відбувається від 2004 р. (перший) до 2022 р. і який стає вже імпрезою, добре відомою в світі, й притягує – без будь-якого перебільшення – людей науки, літератури, культури, мистецтва з усього світу⁶. Саме тут – на Шульцівському фестивалі – уже майже 20 років поспіль Бруно Шульц об'єднує фахівців із різних мистецьких та наукових галузей: художників, письменників, поетів, перекладачів, музикантів, артистів, театралів, журналістів, науковців, які вивчають творчість великого дрогобичанина. Найважливішою імпрезою Шульцфесту є академічна частина у форматі науково-практичних шульцознавчих конференцій. Після кожного Шульцфесту видаються післяконференційні наукові колективні монографії, які підсумовують кожну шульцознавчу конференцію, з текстами польською, українською та англійською мовами [1–4; 6; 7; 15; 25].

На сторінках ЗМІ, у наукових і науково-популярних розвідках про митця зафіксовано майже *десять припущень* [виділено авт. – Н. М.] щодо можливості отримання Бруно Шульцом Нобелівської премії з літератури: «Шульц був би залізним кандидатом на Нобелівську премію» (Анна Кашуба-Дембська, автор книги «Бруно. Геніальна епоха»; див.: <http://surl.li/ijpdd>); «На мою думку, це абсолютний геній. Те, що він не отримав Нобелівської премії, це наслідок того, що все життя його супроводжували невдачі, включно з абсурдною смертю, коли він ішов вулицею з хлібиною в руках. Це геніальний, незвичайний автор» (Ян Новіцький, відомий польський актор, який виконав головну роль у поль-

⁶ Різнопланову шульцознавчу інформацію про щодворічний Міжнародний фестиваль Бруно Шульца у Дрогобичі як потужний засіб якісної культурознавчої й мистецькознавчої трансформації українського суспільства на шляху європейської інтеграції та розширення міжнародних зв'язків, зокрема у сфері філології, оприлюднено в науковій студії Н. М. Маторіної [10].

ському художньому фільмі «Санаторій під Клепсидрою», знятому за однойменним твором Шульца; див.: <http://surl.li/ijped>); Ю. Мартинович, відомий український журналіст, також упевнений, що Бруно Шульц – це «геній з Дрогобича, який міг би отримати по війні Нобелівську премію» (див.: <http://surl.li/hbogm>); «Якби не трагічна смерть, він [Бруно Шульц – *Н. М.*] міг би і далі розвиватися, і згодом, безумовно, став би лауреатом Нобелівської премії з літератури. Адже Бруно встиг залишити нам лише дві збірки оповідань і жменю листів. Якби був опублікований його пропалий роман, загинула у вогні третя збірка прози, наступні тексти, то він би утвердився як живий класик» (Андрій Павлишин, знаний шульцолог, перекладач, історик, літературознавець; див.: <http://surl.li/hbogm>) тощо.

Ще кілька цікавих математичних фактів про Бруно Шульца представимо в освітянському форматі, зокрема у вигляді математичного диктанту →

1. Через скільки років по загибелі Бруно Шульца з'явився інтерес до його творчості? 2. У якому році відкрито перший у світі музей Бруно Шульца, створений Полоністичним науково-інформаційним центром Дрогобицького державного педагогічного університету ім. Івана Франка? 3. У якому році було викрадено й незаконно вивезено з України фрески Бруно Шульца – легендарні розписи на «віллі Ландау», які тривалий час вважали втраченими назавжди (т. зв. Шульцгейт)? 4. У якому році в Польщі прозові твори Бруно Шульца залучено до шкільної програми з історії польської літератури? 5. У якому віці Бруно Шульц опублікував перші оповідання «Цинамонові крамниці»? 6. У якому році розпочато фундаментальний проєкт гданського видавництва «Słowo/obraz terytoria» з публікації «Зібраних творів» (пол. «Dzieła zebrane») Бруно Шульца? 7. У скількох томах заплановано видати «Зібрані твори» Бруно Шульца у гданському видавництві? 8. Скільки учнів, за підрахунками дослідників, мав Шульц-педагог? 9. У якому році й де відбулася перша особиста виставка малюнків, графічних робіт й олійних картин Бруно Шульца? 10. У якому році Бруно Шульц разом з нареченою Юзефіною Шелінською перекладають польською роман Франца Кафки «Процес»?

[Відповіді. 1. 60. 2. 19 листопада 2003 року. 3. 2002. 4. 1956. 5. 42 роки. 6. 2016. 7. У 9-ти. 8. Близько 1500 осіб. 9. 1928 р.; у трускавецькому санаторії «Dom Zdrojowy». 10. 1937.]

Наведені математично-статистичні факти допомагають глибше зрозуміти значення та вплив творчості Бруно Шульца на літературний процес, роль і місце знаного митця в сучасному світі.

Висновки. Отже, як свідчить матеріал наукової розвідки, взаємодія філології та математики може бути дуже плідною. Математичні дані, представлені у статті, у яскравому й несподіваному форматі презентують Бруно Шульца як багатостороннього, багатогранного, різноманітного, різнобічного митця. Талановитий, ерудований, освічений, креативний, мудрий, іноді сумний, серйозний... Маємо надію, що настануть такі часи, коли ім'я Бруно Шульца буде відомим і всім, кому цікава полоністична тематика, і кожному пересічному українцю в будь-якому регіоні України, як ім'я Тараса Григоровича Шевченка, чи Івана Яковича Франка, чи Ліни Костенко, Юрія Андруховича. Адже Бруно Шульц всесвітньовідомий не лише як автор прозових творів, а й як філософ, літературний критик, теоретик літератури, епістолограф, художник, живописець, маляр, рисувальник, графік, перекладач, педагог, а ще архітектор, своєрідний науковець, мемуарист, журналіст, зрештою знаний дрогобичанин. Ці грані багатогранного таланту митця також потребують певної популяризації, у цьому і вбачаємо перспективу подальших наукових студій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Антологія наукових матеріалів трьох міжнародних фестивалів Бруно Шульца в Дрогобичі / за ред. Віри Меньок; Полоністичний науково-інформаційний центр ім. Ігоря Менька ДДПУ ім. Івана Франка. Дрогобич : Коло, 2008. 160 с.

2. Бруно Шульц і культура Пограниччя : матеріали двох перших едіцій Міжнародного Фестивалю Бруно Шульца в Дрогобичі / наук. ред. В. Меньок; Польський Інститут у Києві, Полоністичний науково-інформаційний центр ім. Ігоря Менька ДДПУ ім. Івана Франка. Дрогобич : Коло, 2007. 396 с.

3. Бруно Шульц і сучасна теорія культури : матеріали VII Міжнародного Фестивалю Бруно Шульца у Дрогобичі / за ред. Віри Меньок. Дрогобич : Посвіт, 2018.
4. Бруно Шульц: тексти і контексти : матеріали VI Міжнародного Фестивалю Бруно Шульца у Дрогобичі / редакція Віри Меньок; Полоністичний науково-інформаційний центр ім. Ігоря Менька ДДПУ ім. Івана Франка. Дрогобич : Посвіт, 2016.
5. Бруно Шульц (1892–1942) : бібліограф. покаж. / уклад. Н. М. Рішаві; редактор С. Ю. Фартушок; рецензенти: В. В. Меньок; Г. Юзефчук; відпов. за вип. М. М. Дмитрів; Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, Бібліотека. Дрогобич : РВВ ДДПУ ім. І. Франка, 2018. 210 с.
6. Бруно Шульц як літературний герой – Шульцівські інспірації та інтерпретації. *Літературні та наукові нотатки IV Міжнародного Фестивалю Бруно Шульца в Дрогобичі*. Дрогобич : Швидкодрук, 2010. 208 с.
7. Бруно Шульц як філософ і теоретик літератури : матеріали V Міжнародного фестивалю Бруно Шульца в Дрогобичі / редакція В. Меньок; Полоністичний науково-інформаційний центр ім. Ігоря Менька ДДПУ ім. Івана Франка. Дрогобич : Коло, 2014. 782 с.
8. Ляшов Н. М. Функціонування математичних категорій у творах світової літератури. *Закарпатські філологічні студії*. Ужгород: Видавничий дім «Гельветика», 2019. Т. 2. Вип. 10. С. 83–87.
9. Маторіна Н. М. Календарно-наративна «протобіографія» українськомовних перекладів художніх творів Бруно Шульца. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Філологія»*. 2022. № 58. С. 295–301.
10. Маторіна Н. М. Міжнародний фестиваль Бруно Шульца у контексті євроінтеграційних процесів філологічного спрямування. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія «Філологія. Журналістика»*. 2022. Спецвипуск, присвячений євроінтеграційній тематиці. Київ : Видавничий дім «Гельветика», 2022. С. 74–81.
11. Маторіна Н. Українськомовний перекладацький дискурс (на матеріалі творів Бруно Шульца і про Бруно Шульца). *Нова філологія*. 2022. № 88. С. 50–58.
12. Маторіна Н. Українськомовні переклади шульцівської художньої прози: наукометричний аспект. *Проблеми гуманітарних наук : збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія «Філологія» / ред. кол. Марія Федурко (головний редактор) та ін. Дрогобич : Видавничий дім «Гельветика», 2022. Випуск 52. С. 45–52.*
13. Маторіна Н. М. «Шульцівські» літературознавчі терміни як об'єкт термінологічного дослідження (на матеріалі індивідуально-дослідницької роботи з історії зарубіжної літератури). *Наукові записки Міжнародного гуманітарного університету : збірник*. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2022. Вип. 36: статті учасників VIII Всеукраїнської мультидисциплінарної конференції «Чорноморські наукові студії» 24 червня 2022 року. С. 102–106.
14. Павлишин А. *«Нам і далі загрожує вічність»*. Київ : Дух і Літера, 2021. Вид. 2-ге. 352 с.
15. Сучасна рецепція творчості Бруно Шульца : наук. матеріали III Міжнародного Фестивалю Бруно Шульца у Дрогобичі / за ред. Віри Меньок; Полоністичний науково-інформаційний центр ім. Ігоря Менька ДДПУ ім. Івана Франка, Т-во «Фестиваль Бруно Шульца» у Любліні. Дрогобич : Коло, 2009. 302 с.
16. Фіцовський Є. Регіони великої ересі та околиці. Бруно Шульц та його міфологія. Київ : Дух і літера, 2010. 544 с.
17. Шульц Б. (Верон Марселій). Ундуля / переклад з польської С. Бреславська. *Збруч*. 15.01.2022. URL: <https://zbruc.eu/node/109940>.
18. Шульц Б. Весна (фрагменти) / переклад з польської Богдан Струмінський. *Сучасність: література, мистецтво, суспільне життя*. 1985. 11 листопада (295). С. 8–14.
19. Шульц Б. Книга листів / укл. Єжи Фіцовський; пер. з пол. А. Павлишин. Київ : Дух і літера, 2002. 360 с.
20. Шульц Б. Корицеві крамниці / переклад з польської Леся Герасимчука. Харків : Фоліо, 2022. 189 с.: іл. (Зібрання творів).
21. Шульц Б. Літературно-критичні нариси / опрацювання та передмова – Малгожата Китовська-Лисяк; переклад з пол. та післямова – Віра Меньок. Київ : Дух і літера, 2012. 176 с.
22. Шульц Санаторій під клепсидрою / пер. з пол. Миколи Ярмолока; худож.-оформлювач Максим Мендор. Харків : Фоліо, 2023. 414 с.: іл. (Зібрання творів).
23. Шульц Б. Цинамонові крамниці та всі інші оповідання в перекладі Юрія Андруховича : оповідання. Переклад з польської. 4-те вид. Київ : А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2017. 384 с.
24. Шульцівський словник / за редакцією Владзімежа Болецького, Єжи Яжембського, Станіслава Росека; переклад з польської Андрія Павлишина. Київ : Дух і Літера, 2022. 504 с.
25. Шульцівські інспірації в літературі : наук. матеріали IV Міжнародного Фестивалю Бруно Шульца у Дрогобичі / за ред. Віри Меньок. Дрогобич : Коло, 2010. 359 с.
26. Słownik schulzowski / Oprac. i red. W. Bolecki, J. Jarzębski, St. Rosiek. Gdańsk, 2003. 449 s.. 281 ilustr.; Wyd. drugie. Gdańsk, 2006. 467 s.